

הכנסת העשרים וארבע

יוזמת: חברת הכנסת ג'ידא רינאוי-זועבי

פ/24/2055

הצעת חוק חוזה העבודה (הסדרי עבודה מרחוק), התשפ"א-2021

- הגדרות
1. בחוק זה –
- "הסכם לביצוע עבודה מרחוק" – הסכם בכתב בין מעסיק לעובד בעניינים האמורים בסעיפים 2, 3 ו-4;
- "הסכם קיבוצי" – כמשמעותו בחוק הסכמים קיבוציים, התשי"ז-1957¹;
- "עבודה מרחוק" – ביצוע מחוץ למקום העבודה, של עבודה שהייתה יכולה להתבצע במקום העבודה, ובכלל זה ביצועה תוך שימוש באמצעים טכנולוגיים;
- "השר" – שר העבודה הרווחה והשירותים החברתיים.
- ביצוע עבודה מרחוק
2. (א) מעסיק רשאי לאפשר לעובד, בהסכם בכתב ביניהם, לבצע את עבודתו לפחות יום אחד בשבוע בעבודה מרחוק, באופן קבוע.
- (ב) קביעת הימים שבהם תבוצע העבודה מרחוק תיעשה בהסכמה בין המעסיק והעובד.
- (ג) ביצוע עבודה מרחוק דינו כביצוע עבודה במקום העבודה, והעובד המבצע את העבודה מרחוק עומד לרשות העבודה בכל עת ביצועה, בכפוף להוראות לפי חוק שעות עבודה ומנוחה, התשי"א-1951².
- תנאים לביצוע עבודה מרחוק
3. (א) התנאים שלפיהם תתנהל העבודה מרחוק, ובכלל זה האמצעים שיעמיד המעסיק לרשות העובד לביצוע העבודה ואופן הדיווח על ביצוע העבודה, ייקבעו בהסכם בכתב בין המעסיק והעובד, או בהסכם קיבוצי, מיוחד או כללי.
- (ב) העובד והמעסיק רשאים להסכים במסגרת הסכם לביצוע עבודה מרחוק על חלופות לזכויות סוציאליות שאינן מתקיימות בעבודה מרחוק, ובלבד שמכלול הזכויות הסוציאליות להן זכאי העובד לא יפגע.
4. הגנה על הפרטיות
- המעסיק חייב לוודא כי לא תפגע פרטיותו של העובד עקב האמצעים לביצוע עבודה מרחוק וכי לא יתבצע מעקב פיזי או אלקטרוני אחריו; חובת המעסיק תהיה תנאי בהסכם לביצוע עבודה מרחוק.

¹ ס"ח התשי"ז, עמ' 63.
² ס"ח התשי"א, עמ' 204.

- שמירת זכויות 5. חוק זה אינו בא למעט מכל זכות הנתונה לעובד לפי חוק, הסכם קיבוצי, חוזה עבודה, או נוהג.
- ביצוע ותקנות 6. השר ממונה על ביצוע חוק זה והוא רשאי, באישור ועדת העבודה הרווחה והבריאות של הכנסת, להתקין תקנות בכל עניין הנוגע לביצועו.
- תיקון חוק הביטוח 7. בחוק הביטוח הלאומי [נוסח משולב], התשנ"ה-1995³, בסעיף 80, בפסקה (1), בסופה יבוא "לעניין סעיף זה, "מקום עבודה" – כל מקום שבו מבצע עובד עבודה עבור המעסיק, לרבות מקום שבו מתבצעת עבודה מרחוק".
- תחילה 8. תחילתו של חוק זה שלושה חודשים מיום פרסומו.

דברי הסבר

משבר הקורונה כפה במידה רבה על המשק הישראלי מעין פיילוט לגבי ביצוע עבודה מהבית. כהפקת לקחים ממשבר זה, ולכל הפחות מהגל הראשון שלו, שייצר ריחוק חברתי והפרדה, נכון שנבחן גם את התועלות החיוביות שהמשבר הביא עימו. משבר הקורונה הוכיח שניתן כמעט בן-לילה ובהיקף נרחב להעביר את המשק בישראל לעבוד מרחוק. כל שנשאר כעת הוא להסדיר את הנושא בחוק, ולהתאים את הסכמי העבודה לכך. בעקבות משבר הקורונה אנו רואים עוד ועוד חברות במגזר הפרטי שמיסדו אצלן מנגנון של עבודה מרחוק עבור כלל עובדי החברה או חלקם.

נוסף על כך, במגזר הציבורי החל בשנת 2012 ביצוע פיילוט ברשות הפטנטים במשרד המשפטים, שביקש לבחון העסקה מרחוק של בוחני פטנטים, והעלה תוצאות חיוביות. במסגרת הפיילוט נמצא כי הייתה עלייה בשביעות הרצון של העובדים, וכי דפוס עבודה זה הביא להקלה על גיוס ושימור עובדים, וכן דווח על שמירה או עליה בתפוקות העובדים ועל ירידה במספר ימי ההיעדרות שעיקרה בהפחתת ימי המחלה. כמו כן נמצא כי העבודה מרחוק לא פגעה בזמינות העובדים במהלך שעות העבודה, וכי ההתייעצויות בין העובדים נמשכו למרות העבודה מרחוק. בנוסף נחסכו הוצאות דיוקן, חניה והחזרי נסיעות. לאור ההצלחה של הפיילוט מוסדה בשנת 2014 העבודה מרחוק כהסדר קבוע ברשות הפטנטים, הסדר הקיים עד היום בהצלחה רבה.

הצעת החוק מבקשת לעגן הסדר וולונטרי במסגרתו יכול המעסיק לאפשר לעובד או לקבוצת עובדים הסדר של עבודה מרחוק. העובדים מצדם אינם מחויבים להסכים להצעה והמעסיק אינו מחויב להציע הסדר שכזה.

לפי הסדר זה העובד יעבוד לפחות יום אחד בשבוע במתכונת של עבודה מרחוק, כהסדר קבוע. עוד קובעת ההצעה כי אם הצדדים הסכימו להסדר שכזה הדבר יהיה חייב להיות מעוגן בהסכם כתוב בין שני הצדדים שבו יוגדרו תנאי העבודה מרחוק.

בנוסף על פי הצעת החוק זכויותיו הסוציאליות של העובד ישמרו במלואן ותשמר פרטיותו. עוד מוצע לתקן את חוק הביטוח הלאומי כך שביטוח מפני תאונות עבודה יחול גם על מקרים בהם העובד עובד בהסדר של עבודה מרחוק.

הצעת חוק דומה בעיקרה הונחה על שולחן הכנסת העשרים ושלוש על ידי חברת הכנסת סונדוס סאלח וקבוצת חברי הכנסת (פ/2571/23).

הצעת חוק זה הונחה על שולחן הכנסת העשרים ושלוש על ידי חברת הכנסת מיקי חיימוביץ' וקבוצת חברי הכנסת (פ/1633/23) ועל שולחן הכנסת העשרים וארבע על ידי חברת הכנסת חוה אתי עטיה (פ/522/24).

הצעת החוק זהה לפ/1633/23 ולפיכך לא נבדקה מחדש על ידי הלשכה המשפטית של הכנסת.

 הוגשה ליו"ר הכנסת והסגנים
 והונחה על שולחן הכנסת ביום
 כ"ד באב התשפ"א (02.08.2021)

³ ס"ח התשנ"ה, עמ' 210.